

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszkó István lelkészhez Rákoskeresztúrra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

NOSZKÓ ISTVÁN

rákoskeresztúri lelkész.

FŐMUNKATÁRSÁK:

SCHOLTZ ÖDÖN JAHN JAKAB BLATNICZKY PÁL

ágfalvi esperes-lelkész kiskéri lelkész. oinkotai lelkész.

DUSZIK LAJOS GÖMÖRY JÁNOS

szatmári lelkész. eperjesi főgym. igazgató

Megjelenik hetenként ev. iven

A lap ára:

Egész évre . . . . . 14 K

Félévre . . . . . 7 K

Egyes szám ára . . . . . 40 f

Hirdetések és pályázatok ára

Egész oldal . . . . . 40 K

Állandó hirdetésvezető sz. 100 f

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: A jubiláris év küszöbén. Jahn Jakab. — **Az eperjesi theol. Offthon jubileuma.** — szikla. — **Rossz májuak vallató székén.** Nagy Lajos. — **Egy röpiratról.** D. L. **Belélet — Pályázatok és hirdetések.**

A jubiláris év küszöbén.

Még csak rövid két hónap választ el a reformátio 400 éves ünnepi fordulójától. A terminus közelsége parancsolólag int, hogy a rendelkezésre álló rövid időt hiven használjuk fel és halogatás nélkül kövessünk el mindent a jubiláris alkalom méltó megünneplésére.

E célból a jubiláris év feladatait úgy szellemi, mint anyagi tekintetben a következőkben kívánjuk röviden körvonalozni.

Legelső feladatunk az Isten iránti gyermeki alázatos hálaadásnak kifejezést adni a rendezendő jubileumi istentiszteletekkel. Minden egyházközség, iskola és felsőbb közigazgatási testület tartson ünnepélyt az Isten szent nevének dicsőítésére, a ki reformatoraink működése által a Krisztus evangéliumának világosságát és üdvözítő áldását árasztá a tévelygés és bűn sötét árnyában bolyongó emberiségre. A hálaadáson kívül legfőbb célja lesz ünneplésünknek egyházunk tanának, szenvedésének, küzdelmének ismertetésével az evangéliumi protestáns öntudatot a hívekben megerősíteni és növelni. Erre törekedjünk ünnepi templomi istentiszteleteken, vallásos estélyeken és az ifjuság által rendezendő külön iskolai ünnepélyeken. A felsőbb egyházi testületek ünnepélyei összees-

hetnek a közigazgatási gyűlések idejével; a helyi templomi és iskolai ünnepélyek; azonban tartassanak kivétel nélkül az egész országban 1917 október 31-én; hadd zengjen fel szerte a hazában ugyanazon órában minden templomban és iskolában a reformátio diadalmi éneke!

Mint a reformátio méltó örökösének azonban az is lesz kötelessége egyházunknak, hogy a sajtó útján is növelje híveiben az evangélikus öntudatot, és egyházunkhoz való ragaszkodást. E célból nagyon ajánlatos az egyházközségek és egyházmegyék rövid történetét népies, szemléltető modorban megírni és a hívek között terjeszteni; hadd ismerjék meg szülőföldjük egyházi életének fejlődését is, mert e nélkül nem ismerik — önmagukat sem.

A reformatio jelentőségét méltató nagyobb szabású tudományos irodalmi alkotásokat eddig — sajnos — nélkülözzük, bár őszinte örömmel üdvözljük a pozsonyi theol. tanárok által kiadott „Protestáns Esték“-et, a magyar Luthert és különösen a Dr. Masznyik kiadásában most meginduló „Új-Testamentum“-ot, mert meg vagyunk győződve róla, hogy a régi ellenség hatalmával és cselével, a secták rajongásával és saját népünk közönyével szemben csak úgy állhatunk meg, ha Isten igéje lesz a mi fegyverünk és védő pajzsunk. Luther

követésében ezt adjuk kezébe minden hívünknek, mert a biblia tudós fordítónk szavai szerint: „a reformáció egyetlen igazságlevele, teremő ereje, éltető lelke, hite, reménysége. Az a mi egyetlen összetartó kapcsunk, testvérkötelékünk, kiengesztelésünk.“ Ettől eltekintve azonban reméljük, hogy protestáns irodalmi társaságaink is meg fognak mozdulni és igyekezni fognak részüket kivenni a fontos jubiláris munkából.

Anyagi tekintetben persze legfőbb alkotásunk az egyetemes szeretetház alap létesítése lesz. A gyűjtések jelenleg befejezésükhöz érnek; az eredményt még nem ismerjük; reméljük azonban, hogy minden órálló megtette szent kötelességét s hogy a gyűjtött összeg nagysága meg fog felelni várakozásainknak. Itt szeretettel üdvözöljük a szepességi híftestvéreket, a kik e téren már jelentős eredményeket értek el. Szolgáljon példájuk más egyházmegyéknek is buzdításul. Az egyetemes célu gyűjtés mellett azonban ne feledkezzünk meg a localis, egyházközségi jubiláris alkotásokról sem. Kiséreljük meg minden egyházközségben valamely emlékezetes alapot teremni. Ilyenek lehetnek: iskola — szegény — gyámintézeti — betegápolási — harang, orgona — luster — templomfestési — lelkész és tanítófizetési alap stb. A legbölcsebb eljárás azonban az volna, ha sikerülne minél több egyházban az egyházfentartó tartalékalapot létesíteni, a melyet összes püspökeink már évek óta sürgetnek, de mindeddig — sajnos — kevés eredménnyel. Próbálja meg minden lelkész a maga egyházában ezt a jubiláris alapot létesíteni, mert ezzel a jövendő századok küzdelme és vihára idejére egyházközsége anyagi fejlődését biztos alapokra fekteti. Nem tudjuk, mit hoz számunkra a jövő. Mindenesetre azonban csak javunkra válnék, ha a lelkiismereti szabadság mellett ki tudnók küzdeni a nagyobb anyagi függetlenséget is, mert bármily

jogos és törvényben biztosított legyen is a minden téren igénybe vett államsegély, évszázadok határkövénél a messze jövőbe tekintve mégis fel kell készülnünk a „szabad egyház a szabad államban“ jelző érvényesítésének eshetőségére is.

A jubiláris év küszöbén állunk! Ne tétlenkedjünk, ne habozzunk, ne halogassunk, hanem munkálkodjunk, míg nappal vagyok s az Ur áldása nem fog elmaradni!

Jahn Jakob.

Az eperjesi theol. Otthon jubileuma.

(Elmélkedés a felügyelő tanári jelentés fölött.)

A nagy események egymásra torlódása közben figyelmünk valahogy egyoldalú lett: nem látjuk meg a háboru dacára is tovább folyó kultura-élet mozdulásait. Mikor a nyáreleji eseményvárás izgalmában égett lelkünk, a vértanuk lelkének drága hatásait őrző eperjesi órállomásunkon, a tiszai egyházkerület kollegiumában egy ifjúvá serdült intézmény átriumában gyuladt ki az áldozati láng. Ünnepe volt; esendes, mint aminővé a nagy eseményeket rejtő időnk kényszerítette, de annál bensőségesebb, melegebb. Kis idő egy intézmény életében tiz esztendő. De valahogy a decenniumok között különbség van: a legnehezebb, a legelhatározóbb, a sorsdöntő az első 10 esztendő.

Az eperjesi ev. theológiai Otthon ez év június 6-án ülte meg első decenniuma végén a hála-ünnepet. Biztató, nagy reményre hangoló etappe volt az. Nem tudunk az ünnepről, az első tiz év eseményeiről, a gyors ütemű kezdet válságos fordulatairól beszámoló felügyelő-tanári jelentés fölött elsiklani. Egy darab történet az a mi történetünkből, mint ahogy ilyen intézmény élete egy kimetszett részlete egyházunk szervezetének; e részlet elegendő ahhoz, hogy az egész szervezet egészségét, erőteljességét, vagy fogyatkozásait ebből megállapíthassuk.

Csodálatos, hogy egyházunkban, nagyobb és kisebb egységeinek életében a kezdeményezésnek, az alapításnak szinte lázas vágya a domináló. Alapítunk, de valahogy az alapítás ünnepeles aktusában kilobban a lelkesedés, kifogy az eleven erő, az ünnepi fellángolásban elillan az az értékes lélekkő, melynek a hétköznapi esendes munkájában erőként kellene hatnia.

Az eperjesi theol. Otthon értékes, szplendid kivétel e sivár és sötét szabály alól. De e kivé-

tel azoknak a forró lelkü férfiakkal érdeme, kik szílogatják a tüzet, tartják a lelkesedést, kik a munka és agitálás feladatait kötelességükül vállalták. Az érdemesek között első az Otthon jó szelleme (Dr. Horváth Ödön kir. közigazgatási bíró nevezte annak,) felügyelőtanára Dr. Szilávik Mátvás. Szoktak az emberek lelkesedni s lelkesen agitálni bizonyos célok mellett, de az a mélyseges szeretet, az az együttálló-eső egybeforrás a védelmezett ügygyel, mellyel Dr. Szilávik az ő szívéhez különösen közelálló Otthonát védi, szolgálja, minden rokonérzésre és tiszteletre méltó s az érdeklelkesedések uivóját túlhaladja. Ez nem mondvaesinált lelkesedés, nem kötelességszerű propaganda. Különben beszéljenek azok a szavak, melyeket a tízéves jubileumon beszámolóként a multról s programként a jövőre mondott: „Közlelebből magam elé tüzetem kezdettől fogva azt az ideált, hogy a pályájok magasztos hivatását fölfogni és átérezni kész tudományban és hitben erős, testben-lélekleben tiszta, szorgalomban ernyedetlen, jellemben feddhetetlen, önérzetes és mégis szerény, öntudatos és mégsem makacs, megjelenésükben nemes, érintkezésükben udvarias, társaságokban választékos, társalgásukban előkelő és emelkedett s a kort mozgató eszmék iránt mindenkor fogékony, sőt azokban munkás résztvevő theologus és jogász ifjakat neveljek magyar hazánknak s ev. egyházunknak, akik . . . helyt tudjanak állani, mint nemesen versenyző őrszemek korunk szellemi árnyalataival és kétségtelenül nehéz feladataival szemben.“

Aki ilyen ideált tűz maga elé, az a lelkebe, lelke mélységébe, tartalmába enged látni, mert mi más az eszmény, ha nem kép, melyet a lélek saját színeivel fest meg: vonalain látszig meg a saját arcvonala.

Dajha az ilyen ideálért gondoskodni, tenni, lelkesedni tudó és elfáradni nem akaró vezér irányítása mellett elérhető volna az eszmény. Ott kezdődne a mi hegemoniánk nemzetünk kulturális élete fölött, ahol a Dr. Szilávik vonásaival megrajzolt lelkészideál testet ölt és pedig minél több testet! . . .

Minden reményünk megvan, hogy az eperjesi Otthon azoknak a buzgó lelkes férfiakkal munkálkodásával, kik a tiszai kerület püspökének törzskarát alkotják az eperjesi kulturfronton, a jövő decenniumok során anyagi erőben, s erkölcsi hatásban évrő-évre gyarapodni fog.

Csak ne hagyjuk magára; ismétlem: az ilyen intézmény sorsa egyházunk sorsa. Ha ez is az anyagi sorvadás nálunk szinte epidemikus betegségének áldozatául esne, magyarhoni egyházunk sorsára volna az kemény ujjmutatás. De az

eddig s szinte napról-napra egy-egy erecskével bővülő forrás, melyből ez a pedagógiai intézményünk életerejét szívja, továbbra is buzogni fog. Ámde bármily szép az egyéni jótékonyság és bármily bőséges legyen annak tápláló ereje, az intézmények erre a nagyon ingadozó alapra sem épülhetnek. A mi alkotásainknál követett fenntartási politikánk akkor lesz helyes, ha az ifjabb intézmények gyökereikkel a már meglevőket és megizmosultakat hálózák körül. Azt sem lehetne perhorreskálnunk, ha egyházunk törvényhozó testülete törvényileg rendezné e kérdést akként, hogy az egyházközsegek költségvetésükbe bizonyos percentuális kulturadót volnának kötelesek beállítani s abból nyernék táplálékukat a gyenge, vagy ifju, ilyen intézményeink. Fennmaradván azonban e mellett az egyéni szabad adományozás lehetősége.

Az eperjesi theol. Otthon tíz éves multjáról szóló jelentés is ebbe a tenorba esendül ki: adakozzatok. Csak az a lehangolásra alkalmas jelenség, hogy egyes tehetős tényezők — egyének és közösegek — még mindig érthetetlen hidegséggel hallgatják a felügyelőtanár oly sokszor ismételt sürgető-nógató felhívásait. Dalóban sajnálatos az a rövidlátó s nagyothalló érzéketlenség, mely hagyja sirni, kiáltozni a legszebb jövővel biztató s a legeredményesebb hivatást teljesítő intézményeinket, amelyeknek áldása pedig mindnyájunké.

Több szolidaritást és pedig annak nem csupán érzelmi fajából s akkor az eperjesi Otthon következő szapora 10 éve az áldott eredmények gazdag gyümöleseit fogják megérlelni, mert egyházunknál minden probléma nyitja — mint a Dr. Szilávik jelentésének bevezető szavai is mondják — első sorban anyagi kérdés.

Ilt van lélek, csak anyag is kell hozzá, hogy testet öltve kifejtse szépségét.

Ha van lelkünk, az is meg lesz.

— szikla —

Rossz májuak vallató székén.

(Lelkipásztorkodás főbb teendői.)

Kissé megkésve, de a dolog lényegére vonatkozólag talán mégis el nem késve, — hiszen a jövő feladatairól, megoldandó kérdéseiről fogok szólni — keresem meg az Ev. Óráló tisztelt Szerkesztőségét irásom közlésére.

Jellemezhetném irásomat úgy is, hogy az védőbeszéd akar lenni, rossz májuak vallatószékére állítva, védőbeszéd a saját személyemre vonatkozólag, de oly formában tartva, hogy bá-

tor leszek megismételni mindazt önmagam, ami terhemre iratott, s amiért vallató-székre kerültem. — Vallató és ítélő bírák az Egyházi Élet szerkesztője, akit, mint ismételtelen velem való foglalkozásából kitűnik, szívesen kikiáltana eretnekké. Legutóbb: a dunáninneni lelkészértekezleten tartott fölolvasásom (A lelkipásztorkodás főbb teendői a háboru után) szolgált neki alkalmul arra, hogy elmondhassa fixa ideáját: „A szerző keresztyéniségének forrása nem a bibliai Krisztus, hanem Ady Endre. Ez nagy eltévelyedés. Ha a szerző az írás olvasására akkora lelkesedést és időt fordít, mint Ady költészetének tanulmányozására, akkor álláspontjának ferdeségéről és veszedelmes voltáról meg fog győződni. A mi szabadítónk Krisztus a megfeszített és föltámasztott Úr, Nagy Lajos-testvérünk számára nem.“ stb. stb.

Hogy a mi egyházi életünkben emberekről, lelkiismeretbeli meggyőződésekről mily hamis hangon beszélnek, elmondott ígéket hogy ferdítenek el, tényeket, eseményeket szánt szándékkal mint másitanak meg, s ily akna munkával hogy akarnak *egyházi életet* munkálni és teremteni, annak megvilágítására, — amely egyszer mind azt is igazolja, hogy kicsoda az én Szabadítóm — legyen szabad a rossz májuak vallatószerkeiről, e lap hasábjain inkriminált fölolvasásomból az alábbi részletet megismételni szösz szerint: „Hogy a jövő új célokat, új munkaságot, változott formákat és változott tartalmat követel mindenkitől, azt jóformán sejtteni véli mindenki. — Nincs is intézmény, társulati forma, vagy irány, amely ne foglalkoznék a jövő alakulásával s amely nem azt tartaná legfontosabb kérdésének, mit követel tőle a jövőendő, amikor a béke újra honos lesz, s leláncolt, rejtett erők törnek a küzdőtérre, hogy a véres harcok elülte után új harcot kezdjenek a jövő kialakulása jegyében.

Mi, mint a szellemi kulturális és lelkiélet jelentékeny, mozgó tényezői sem zárkozhatunk el a kérdés elől, de ha még el akarnánk is zárkozni, akkor is, hivatlanul is elibénk tárul a kérdés, hogy nekünk, lelkipásztoroknak mi lesz a legfőbb teendőnk, mit kell cselekednünk a háboru után?!

Őn, mikor a jelen élet látható s a jövő élet bontakozó perspektíváit szemlélem s mikor látom a nagy készülődéseket, türekedéseket s hallom új célok, új irányok, új alakulatok hangoztatását a társadalmi és a nemzeti élet minden fázisán, s mikor komoly, meghitt, elmélyedt órákon fölmerül lelkemben a kérdés: mit kell cselekednünk, nekünk, lelkipásztoroknak mit kell cselekednünk, Ady Endrének, e sokaktól meg nem

értett poétának sorai jutnak eszembe, amikor azt mondja:

„Uj gondolat nekem *nem* új, régiek temetője.“ Mert én úgy gondolom, hogy kereshetnek, kutathatnak irányokat, újakat a gazdasági, a kulturális élet minden fokán, nekünk azonban lelkipásztoroknak meg kell maradnunk törekvéseinkben, irányunkban, munkásságunkban, sike-reinkben a *szó* szoros, régi ethimológiai értelmezésénél: *nekünk a lelkek pásztoraának kell lenni és maradni*. Mi legyünk ama jó pásztorok. De valóban pásztorok. Akiknek közük van a nyájhoz, s akikhez köze van a nyájnak, és ne fizetett rossz cselédek, akik az immel-ámmal tett munkát csak azért végzik, mert másképp gazdájuk elüzné.

Uj gondolat ne legyen előttünk új, csak régiek temetője. Ne legyen nekünk új kötelességünk, új törekvésünk se, csak amit régen, két ezer évvel ezelőtt, az az egyszerű vándorpróféta, — kinek még fejét sem volt hová lehajtani — a hálójától elhivott Péternek adott cél és program gyanánt: lelkekre, emberekre halászni. Ássuk ki sirjuktól a régi, elhantolt ígéket, s tegyük azokat életcéllá, apostoli élethivatássá.

Mert azt hiszem, senki előtt sem mondom újat, amikor azt vallom, hogy e világháboru lezajlása után az embereket Krisztus Evangéliumának, amely pedig az Út, az Élet, és az Igazság a *mi* számunkra, *ujra* meg kell nyerni. Mert megesehatott egyeseket, százakat, ezereket az a kezdetben oly sokat hangoztatott jelenség — amelynek hinni én már akkor nem tudtam — hogy az emberek *idehaza* a háboru hatása alatt templomjárókká, s így vallásosakká lettek, a *harctéren* meg a küzdő katonák legföltettebb kincse a kis imakönyv, vagy a kis amulett, amit szívük fölött hordoztak, ez optimista felfogást meghazudtolja a néplélek, amely belefáradt az imádkozásba. A sok panasz, amely belefáradt az imádkozásba, a sok panasz, amely újból üres templomokról beszél, s a harctérről megjötteknek megdöbbenően őszinte, vagy cinikus beszéde, hogy nincs Isten, mert ha volna, mindaz, ami történik nem történhetne s hogy a marsoló katonák, ha utfélen Krisztus képet látnak, amelynek láttára azelőtt babonásan billentették meg kalapjaik szélét, azt most kővel dobálják, s pajkos gyermek módra megcsufolják. Pedig a kő, a csufság nem az anyagnak szól, hanem az Eszmének, a golgothai keresztnek, vagy ami egy: a *mi* fölöttel koszoruzott s akkor is megcsufolt Mesterünknek, Krisztusunknak. — Mert ha vannak is, akik a harcot megharcolva hitüket megtartották, a nagy általánosságban mégis kimondhatjuk, hogy a háboruba kényszerített kultur-

ember lelki életében, világnézetében nagy átalakulások, furcsa eltolódások mentek végbe.

Erős nagy harcok, véres tragédiák játszód-
nak le nemcsak a térképen is megjelölhető
színtereken, de talán még erősebbek és még
véresebbek az érző és vérző ember bensejében,
amely harcok közepette az egykor imádságos
ajak is tévesztve mondja, s hiteroppanva keveri
az imádság szavait:

„Mi atyánk Isten, Isten, Isten,
Ki vagy a Szentség és az Oltár,
Mi atyánk Isten, Ki vagy, Ki vagy,
Jaj nem tudom már, nem tudom már.“
(Gyóni G.)

Vérfoltok, lélekfájások tapadnak e sorokhoz,
amelyek annyi sok-sok, millió és millió szilánkra
tépett, hiteroppant léleknek hü lenyomatai. Eze-
ket a lélekszilánkokat hálóba szedni, az Élet
vizében megfürdetni, újjászülni, az Istenben régi,
bizó, nagy hitükkel visszavezetni, ez képezheti a
lelki pásztorkodás legelső és legfőbb teendőit a
háboru után. Legyen minden lelkipásztor ezek-
nek a megtorpant, mélységekbe zuhant lelkeknek
jó pásztora, aki hallatja hívó szavát, aki kész
mindenre: szakadékokat megjárni, mélységekbe
alászállani, csak hogy elveszett juhait megtalálja.
S hogy kiki mi módon, milyen eszközökkel ér-
heti el ezt, azt mindenkinek a helyzet diktálja, a
fő, hogy a lélek kész, hivatott és fogékony le-
gyen. Egyet azonban, mint általános szükségletet
és fontos teendőt ki kell emelni és ez az: hogy
annak a hívó szónak, amit a lélekszilánkok felé
kiáltunk, az Isten nevéől, az Isten eszmétől
tisztán kell esendülnie. Az Isten fogalmat meg
kell tisztítanunk olyan vonásoktól, amelyek disz-
harmóniát keltenek az Isten képen s amelyek
megzavarják a világnézet egységét. Ne új igaz-
ságot, ne új gondolatot hozzunk be az Isten fo-
galmába, csak a régiek temetőjét ássuk ki, csak
az Evangéliumok Istenét akarjuk meglátni, meg-
szeretni, átélni és világgá kiáltani s akkor az
Isten-fogalom nem szül hitetlenséget s nem lesz
annyi zürzavaros világ és életfölfogásnak meleg-
ágya s annyi szerencsétlen ember megszüelője.
Harmóniát az Isteneszmében, harmóniát az Isten
eszmén alapuló világfölfogásban, s ami diszhar-
mónia lesz mégis az életben, akkor mindenki
tugja majd, hogy azt az emberi szűz akaratból
fejlő önzés, kapzsiság és tulkapás okozta és nem
az Isten.

Próféták ezrével támadnak a magyar Izrael-
ban a háboru lezajlása után, mindegyik kiált,
mindegyik toborozni akar majd, s a vallásnak
lesznek majd esküdt ellenségei, megjelennek a
farkasok is, legyünk azért jó pásztorok, ne en-
gedjük, hogy egy is ne hallgasson a mi kiáltó

szavunkra. Nevezzük azután a mi hívó szavun-
kat belmisszióknak, vagy kura pastorálisnak, vagy
egyszerűen nyájas beszélgetésnek, csak hálónk
ne maradjon üresen. stb. stb. stb.

Folytathatnám még tovább is írásomat. De
ugy vélem, hogy védő beszédem tónusa és szel-
leme minden józan és becsületes gondolkozót
meggyőz arról, hogy az Egyházi Élet vezetőjével
ab ovo a rosszmájuság iratta kipellengérezni
akaró sorait, kritikáját. És ha már mindezek
dacára is Ady Endrét tette meg az én Urammá,
Istenemmé, üzenem neki a vallató székről, Ady
Endre igéivel: „Az én lelkem az én Istenemé,
s az én Istenem az én lelkemé.“ Nagyon távol
áll mindkettőtől az Egyházi Élet szerkesztője,
hagyjon hát békét is azoknak.

Gyuró, október hava

Nagy Lajos.

Egy röpiratról.

Mikor e sorokat írom ajkam megrándul a
sirni, az örömben-meghatottságban sirni aka-
rástól. Két darab négy oldalas füzetke került
hozzám. Ez a címük: „Előre.“ Egy levél kísé-
rében, melynek minden sora az önzetlen mun-
kára mindig kész, megihletett lélek megnyilatko-
zása. „Két, a névtelenség homályában maradni
akaró, Isten országától hevülő lelkü ifju ember
fordult hozzám nem régiben s a mellékelt két
röpiratot azzal a kéréssel küldte meg nekem,
hogy nyomassam ki azokat.“ . . . „Az első két
szám 10,000—10,000 példányban való kinyomatá-
sának költségét az illetők a saját, nem igen
duzzadó pénztárcájukból mindjárt kezemhez
juttatták“ . . .

Ez van a levélben.

Ma, amikor a háboru vértengere partjain
aranyakra halászó uzsorások vityorgása idézi
föl minden felháborodásunkat, mikor keserűen
már-már' kételkedni kezdünk: van-e még önzet-
lenség az emberekben, egy más világról ide
dobott s annak a más világnak illalát, levegőjét
magával hozott fehér virágoknak látom e röpira-
tokat s e levelet. A lelkek megértik, megismerik
s megszeretik egymást — névtelenül is. Legye-
nek áldva, akik ezt esinálják.

Olvasom a röpiratokat. A lélek, mely egymás
mellé rófta a befűhelt, a milliók, a küzdő és bün-
hódó milliók nagy szeretetét üzeni e sorokban.
Valami szent melegség árad belőlük. Szinte
magába szívja, behelveli lelkem e melegséget.
Valahol egy betegvértől, vagy fáradságtól kór-
házi kemény vánkossá hanyatlott hős kezébe
veszi e lapokat, meggyújt rajtuk a lelket, mely
rájuk lehelte magát. Szavai egyszerűek, mint az

igazság szavai, de mélyre szállók mint a nemes érc.

Méltó, hogy röpjeljenek e röpiratok, mint a galambok s a világra és lelkünkre boruló sötét borulatban ragyogtassák meg szárnyaikon a napsugarat, mely onnan felülről rájuk hull.

A röpiratok — ingyen és tetszés szerint való számban! — rendelhetők az „Előre szétküldőjé”-nél Komárom, Széchenyi-u. 13. Szives pénzadományok a nyomdaköltség fedezésére ugyanazon a címre utalandók. Méltó e vállalkozás a jó lelkek támogatására. D. L.

B E S Z É L E T.

Helyreigazítás. A MEEB közgyűlésére szóló, múlt heti számunkban közölt meghívó tárgysorozatából a nyomdász elnézése folytán e sor kimaradt: 3. h., *A tartós béke feltételei Jahn Jakab kiskéri lelkész.* Kérjük azt utólag tudomásul venni.

Az egyet. gyűlésre és a lelkészegyesület gyűlésére szóló kedvezményes vasúti jegy igazolványokat az egy. főjegyző küldi szét díjmentesen. Azon közgyűlési és egyesületi lelkészi és világi tagok, kik a közgyűlésre mennek, jelentkezzenek igazolványért akár az egy. főjegyzőnél (IV. Ferenc József rakpart 3. sz.) akár a lelkész egyesület titkáránál Rákoskeresztur.

Meghívó a Luther-Társaság 1916 novemb. hó 7-én, kedden d. u. 3 órakor Budapesten, VIII. ker., Üllői ut 24. sz. alatti egyházi épület tanácstermében tartandó XXXI. rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés. 3. 1915. évi számadások. 4. 1917. évi költségvetés. 5. Indítványok. Osztroluczky Miklós elnök. Scholtz Gusztáv ügyvezető elnök. Majba Vilmos főtítkárr. Vasúti igazolvány ügyében sziveskedjenek Majba Vilmos főtítkárhoz (Budapest X. lhász utca 5.) fordulni. Az igazgatótanács f. évi nov. 7-én (kedden) d. e. 9 órakor tartja ülését az üllői-uti 24. sz. a. ház tanácstermében.

Lelkészelölés. A Krmann János elhunytával megüresedett cserencsényi lelkészi állomásra jelentkezett 11 pályázó közül jelölve lettek s így próbaszónoklatra meghívták: Mikulás Jenő, Hajdu Gyula, Reken János és Zsilinszky Károly segédlelkészek. A választás a próbaszónoklatok meghallgatása után leend.

Új táborig lelkész. Alexy Béla hollódominai ev. lelkész legközelebb sürgönyileg hivatott be hadi szolgálatra a budapesti katonai parancsnokság által.

Reformációi emlékűnnepély. A „Besztercebányai Evangélikus Egyesület” 1916. évi október hó 29-én, vasárnap d. u. 5 órakor Bethlen Gábor utcai székháza nagytermében Reformációi Emlékűnnepélyt rendez, melyen Raffay Sándor tiszteletbeli tag tart alkalmi beszédet: A reformáció helyes megítéléséről. Elnöki megnyitót mond Sztehló Gerő lelkész. Művész ének és szavaltat fognak az est műsorában még szerepelni.

Ifjusági irodalom. A protestáns szülők mindannyian tudják tapasztalásukból, hogy ha serdülő gyermekeiknek egy-egy jó könyvet akartak a kezükbe adni, mennyi fáradságukba került az, amíg ilyet találtak. Protestáns irányú könyv, amely ajándéknak is megfelelt volna, alig van. A katolikusok szinte daskálnak ilyenekben a Szent-István Társulat kiadásai folytán. Ezen a nagy hiányon kíván segíteni a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság amidőn egyszerre hét ifjusági kötetet ad ki már a jövő hó folyamán, hogy a karácsonyi könyvpiacon már a protestáns szülők rendelkezésére álljanak. A társaságnak ezen eléggé nem dicsérhető kiadmányaira már jó előre felhívjuk k. olvasóink figyelmét s a lelkésziestvéreket arra kérjük, hogy ezt az örövendetes eseményt közöljék ifjusági olvasni valót vásárolni óhajtó evangélikus szülőkkel is. — A Társaságot pedig arra kérjük, hogy a kötetek izléses és csinos kötéséről gondoskodni szives legyen.

Felhívás és kérelem. Híveink és katonáink számára a jövő karácsonyra is szándékozunk külön 64 oldalas füzetben tót nyelvű építő iratot kiadni. A könyvecske énekeket, imákat, elmélkedéseket, elbeszéléseket s más, a háborúval kapcsolatos építő közleményeket fog tartalmazni. Egy füzet ára a portóval 36 fill. *Egyszeri rendelésnél egy címre 30 db. 10 k. 50 fill., 50 db. 17 kor., 100 db. 32 kor.* A megrendelésre legkésőbb nov 15-ig kérjük, a később érkezett rendeléseket nem leszünk képesek elfogadni.

A katonai lelkész urakat kérjük, hogy szükségleteiket a fenti határidőre jelentsék be. A rendelkezésünkre álló pénzből lehetőség szerint mindenkinek juttatunk. Hogy a füzet minden katonánkhoz eljusson, nagy szükségünk van szives, e célra szóló adományokra is.

A lelkész urakat és a t. egyházakat figyelmeztetjük, hogy templomi használatra a karácsonyi, ó és újévi énekekből külön kiadást is tervezünk. A háborúhoz alkalmazott énekeknek kiváló hatásáról a templomi éneklésnél bizonyosságot tehetnek azok, akik azt a múlt évben tapasztalták. *Az énekek eme külön kiadásának ára*

százanként 4 kor. A megrendelések legkésőbb december 1-éig küldendők vagy „Stráž na Sione” lap szerkesztőségébe, vagy pedig Zoch Sámuel lelkész címére Modor, Pozsony m.

Meghívó. Az Evang. Tanárok és Tanítók Orsz. Egyesületének választmánya f. é. novemb. hó 8-án d. u. 4 órakor Budapesten, az evang. polgári leányiskolában (Sütő u. 14.) ülést tart, amelyre a választmány t. tagjait tisztelettel meghívjuk. Táragsorozat: 1. Elnöki előterjesztések. 2. A titkár jelentése. 3. A számvizsgáló bizottság és a pénztáros jelentése. 4. Szakosztályi ügyek. A szakosztályi elnökök esetleges jelentései. 5. A reformáció jubileumának megünneplése. Dr. Szelényi Ödön ajánlata az evang. iskolák történetének megírására. Indítványok. A kismárki liceum tanár-karának indítványa az állami fizetéskiegészítésben részesülő tanárok létszámkimutatásának helyesbitése és a nem katona tanárok háborus éveinek a nyugdíjba való kétszeres beszámítása tárgyában. — Budapest 1916 okt. hó 15. — Dr. Mágócsy Dietz Sándor, elnök Gömör János titkár.

Meghívó. A MELE-nek f. évi nov. hó 7-én és 8-án Budapesten ülésező t. tagjait felkérem méltóztassanak üzletemet azon célból felkeresni, hogy a raktáramon található urvaesorai kelyhek, ostya osztók, keresztelő készletek, beteglátogató garnitúrák stb. stilszerűségéről meggyőződést szerezzenek. Nincs vételkényszer! Minden érdeklődőt szívesen látok.

Tisztelettel
POLGÁR KÁLMÁN
műorás és ékszerész
egyházi szerelvény telepe
Budapest Teréz körút 5. I.

Az „Igehirdető” októberi számánka tartalma: Kiss Samu: Borura derü. — Vasárnapi. Erdélyi Imre: Nép sokasága, nép elfogyása. — Háboru idején. Domján Elek: A szeretet maga az élet. — Vasárnapi. Mészáros János: Isten országa küszöbénél. I. — Urvaesoraosztást megelőző vasárnapon. Mészáros János: Isten országa küszöbénél II. — Urvaesoraosztás napján. Soltész Elemér: Haszontalan szolgák vagyunk. Reformációi. Csermák Béla: A reformáció isteni kijelentés.

Pályázat. Magyar és német nyelven teljesen jártas segédlelkészt keresek. Javadalom mosáson kívül teljes ellátás és havi 50 kor. Az állás azonnal elfoglalható. Cservenka (Bács-Bodrogm. 1916. okt. 17.

Stiegelmar János
ev. lelkész.

Pályázat.

Az alsólechniczi (Szepes m.) leánygyülekezet hadbavonult lévita-tanítójának helyettesítésére tanítót vagy tanítónőt keres.

Fizetése erre a tanévre 1200 korona, egy bérelt kis lakás és némi fűtőanyag.

Toporez (Szepes m.) 1916 okt. 26.

Schwartz Mátyás ev. lelkész.

Pályázat.

A hegyaljai ág. hitv. evang. egyházmegye kebelébe tartozó miskolczi egyházközségben a lelkészi hivatal elhalálózás folytán megüresedvén, annak betöltése végett alulírt elnökség pályázatot hirdet.

Javadalma: 5 szoba, konyha és kamarából álló lakás, a hozzá tartozó padlás, pince és mellékhelyiségekkel: Késszépben: 3600, azaz háromezerhatszáz korona, beleszámítva a stóla, offertorium megváltás: összegét 650 azaz hatszázötven horonát, és 140 azaz száznegyven korona földbért; könyvtár kezelésért az előirt kötelezettségek mellett 300 azaz háromszáz korona; alapok kamataiból 108 azaz egyszáznyolc korona; urvaesorai offertorium; irodaáttalány és világítás címen 56 azaz ötvenhat korona.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület lelkész-üv álasztási szabályrendelete értelmében felszerelt pályázat alulírt főesperesnél Ózd (Borsod vm. Ph.) november hó 5-ig nyújtandó be.

Miskolc és Ózd 1916 október 9.

Radvány István
egyhm. felügyelő.

Turóczy Pál
főesperes.

ÚJDONSÁGOK

Új Testamentom

I. kötet: Evangéliom
Ford. Masznyik Endre dr.
Ára K. 1.60

Ünnepi áhitat

Szerkesztik: Dr. Masznyik E. és Izsák Aladár
Ára színes képekke, diszköt. K 2.—

Lukács evangélioma

Máté evangélioma

Két kötet, színes képekkel, diszkötésben
(„Isten Igéjé”-ből rendezett kötetek.)
Egy-egy kötet ára 5 korona.

Hapható:

Kócai Lajos

hőnyvkereskedése

Budapest, Kamermayer-Károly-u. 1.

Legcélszerűbb az összeget postautalványon vagy levélhez mellékelve bélyegekből beküldeni. Portóra 20 fillért kérek.

Kócai Lajos kiadásában

Budapest, IV. ker. Hamermayer Károly-utca 3. szám megjelent

ág. h. ev. vallástani kézikönyvek

Batizfalvy István — Bereczky Sándor. Bibliaismertetés ev. középiskolák felsőbb osztályai számára 5. kiadás	2.—	Hetvényi Lajos. A keresztyén egyház rövid története	Hor. 1.—
Bereczky Sándor. Ószövetségi élet- és jellemképek s tanítások. Középiskolák, polgári és felső leányiskolák I. osztályának használatára. 7. kiadás	1.—	— Keresztyén vallástan. Középisk. IV. o. számára	1.—
— Jézus élete és tanítása. Középisk., polgári és felső leányisk. II. oszt. használatára. 7. kiadás	1.—	— Az evang. keresztyén világnézet. VIII. o. számára	2.—
— Keresztyén hittan és erkölestan. Középiskolák, polgári és felső leányisk. haszn. 6. javított kiad.	1.20	Kaczián János. Bibliái történetek, 3 kiadás kötve	— .80
— Keresztyén egyház rövid története elemi iskolák felső, polgári és középisk. alsó o. számára 9. kiad.	1.—	Klaar Fülöp. Dr. Luther Márton his kátéja	— .60
— Az egyetemes keresztyén egyház története. Középiskolák VI. osztálya számára. 2. kiadás	2.40	— Úgyanaz (Előbbinek a szövege)	— .24
— Az egyetemes keresztyén egyház története. A középiskolák VII. osztálya számára 2. kiadás	2.—	— A keresztyén anyaszentegyház rövid története. Népiskolák felsőbb osztályai számára	— .60
Blatniczky Pál. A keresztyén egyház rövid története. Elemi és polgári iskolák számára	— .60	Kovácsics Gyula: A keresztyén egyház rövid története	— .30
Frenyó Lajos. A keresztyénség megalapozásának története. Középisk. V., hadapródisk. I. oszt. számára	1.50	Pálfy József: A keresztyén anyaszentegyház története. Prot. középisk., tanítóképzők és fels. leányisk. sz.	2.—
— A Megváltó eljövételének előkészítése az Ószövetségben. Közép-, polgári-, felső leányiskolák és katonai alreáliskolák I. osztálya számára	1.—	Raffay Sándor. Ev. konfirm. kát. a. 4. kiad. kötve	— .50
Györy Vilmos. Dr. Luther Márton his kátéja	— .70	— Az evang. népisk. vallástani módszertana	—
		Rédet Károly. Bibliái történetek. B. mi. népiskolák I—IV osztálya számára	—
		— Bibliaismertetés. A népiskolák V—VI-ik és az idegen közép és polg.-isk. I. II. o. szám. Ára kötve	— .50
		— A ker. anyaszentegyház története. A népiskolák V.—VI. s az idegen közép- és polgári iskolák III. o. számára. Ára kötve	— .70
		Schmid Károly Jenő. Keresztyén vallástan	1.—
		Dr. Székényi Ödön. Az evang. vallástan a középisk. VIII. o. sz.	1.60
		Zsili. József M. Hit- és erkölestan felsőbb. oszt. számára	1.50

Mutatóványpéldányt ingyen küldök.

Pontos és legjobb Órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, urvacsora-kelyhek, keresztelő kannák, oltári gyertyatartók, borkancsók. — Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás- és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákosligetén Budapest mellett.